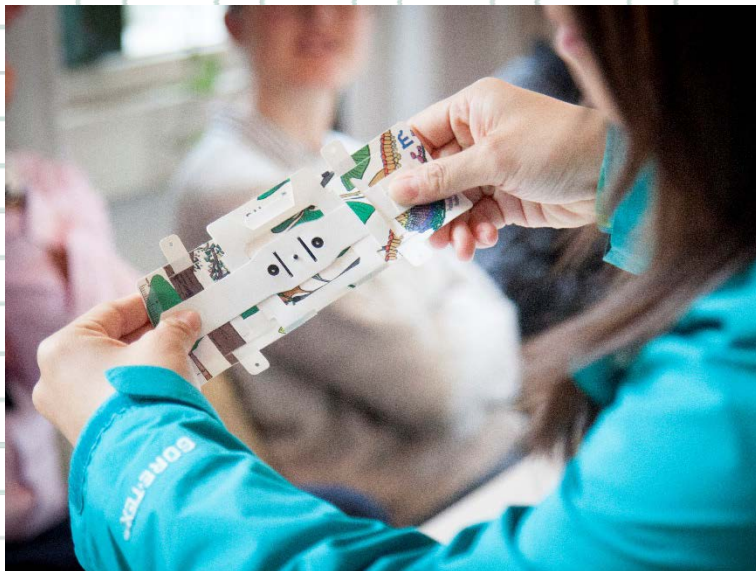

Institutt for folkehelsevitenskap

Strategi 2019 - 2023

STRATEGI 2019–2023

Forord

Å ivareta helse og livskvalitet til innbyggerne og å styrke deres mulighet til selv å ivareta egne helse er en sentral oppgave for et lokalsamfunn. Dette er viktig for det enkelte individ, men også fordi befolkningens helse er en ressurs i et lokalmiljø. Befolkningens helse og livskvalitet må derfor være et premiss i offentlig planlegging, og i utforming og prioritering av tiltak i lokalmiljøet. Kunnskapen for å gjøre dette arbeidet må hentes fra mange fagområder, og tverrfaglig forståelse er et nøkkelord. Institutt for folkehelsevitenskap ved LANDSAM har utgangspunkt i et nært 15 år langt initiativ ved NMBU der helse og livskvalitet hos enkeltindivid og i befolkningen settes som endepunkt i forskningsstudier og i undervisning. Mye av instituttets arbeid knytter helse og livskvalitet til befolkningens nærmiljøfaktorer, både fysiske og sosiale. Gjennom dette dras det veksler på NMBU store kompetanse om natur, miljø, klima og planlegging for en bærekraftig framtid. Instituttet bidrar derfor til at NMBU løfter fram temaet helse i FNs bærekraftsmål.

Instituttets strategi for 2019-2023 samler trådene for fagmiljøet slik det framstår i dag og peker ut retningen for de neste 4 årene. Med strategien følger også informasjon og nøkkeltall om Institutt for folkehelsevitenskap og hvordan vårt fag relateres til NMBUs strategi og nasjonale prioriteringer.

Ås, august 2019

Grete Patil

Instituttleder

Strategien er godkjent av dekanen 26.09.19

STRATEGI 2019–2023

VISJON

Gjennom undervisning og forskning skal Institutt for folkehelsevitenskap bidra til et bærekraftig samfunn der alle kan oppleve god helse og livskvalitet.

SAMFUNNSOPPDRAG

Institutt for folkehelsevitenskap skal bidra til økt kunnskap om betydningen av nærmiljø- og samfunnsforhold for helse og livskvalitet, og hvordan helsen kan styrkes og sykdom forebygges i befolkningen. Vår undervisning og forskning skal gjennom dette bidra til økt kunnskap om sosial og miljømessig bærekraft og et grønt skifte. Vårt arbeid skal preges av tverrfaglig samarbeid der vår kunnskap om helse og livskvalitet forenes med komplementær kunnskap ved andre fagmiljø ved NMBU og med eksterne institusjoner.

UTDANNING

Mål:

- Tilby et masterprogram i folkehelsevitenskap i tråd med nasjonale føringer og samfunnsbehov, med god søkning og et skår på studiebarometeret blant landets beste innenfor relaterte tilbud.
- Tilby kunnskap om faktorer av betydningen for folks helse og livskvalitet til andre studieprogram ved LANDSAM.
- Bidra til høy kvalitet i forskerutdanning.
- Bidra med relevant tilbud innen etter- og videreutdanning.

Tiltak:

- Gjennomføre ekstern evaluering av hel- og deltidsprogrammene i folkehelsevitenskap i 2020.
- Kontinuerlig justere emnene i tråd med samfunnsbehov.
- Avklare mulighet for et fordypningstilbud i smittevern i samarbeid med Folkehelseinstituttet og Gøteborgs universitet.
- Delta på nasjonale utdanningsfaglige møter og nettverk og diskutere emner og utdanningstilbud med øvrige institutt ved LANDSAM.
- Følge opp spørreundersøkelse til alumni fra høsten 2019.
- Gjennomføre målrettet markedsføring av masterprogrammet.
- Fremme studentmobilitet.
- Til enhver tid ha PhD-studenter som avslutter til normert tid og publiserer i internasjonale tidsskrifter.

Mål:

- Opprettholde en høy vitenskapelig forskning og publisering i nasjonale og internasjonale journaler.
- Prioritere forskningstemaer der vår kompetanse får en merverdi i skjæringspunktet med fagmiljø ved LANDSAM og NMBU for øvrig og utvikling av forskningsmetoder.
- Lede eksternfinansierte forskningsprosjekt.
- Undervisningen skal være forskningsbasert.
- Opprettholde kontakten med alumni fra masterprogrammet i folkehelsevitenskap.
- Være synlig i samfunnsdebatt og promotere instituttets fagmiljø eksternt.

Tiltak:

- Legge til rette for å søke og delta i folkehelserelevante forskningsprosjekter.
- Ansette faste forskere gjennom felles oppbygging av prosjektporteføljen.
- Bidra til å arrangere LANDSAM møteplasser for diskusjon om felles forskningsinteresser og metoder (tverrfaglighet, GIS, statistikk).
- Delta i nasjonale og internasjonale forskernettverk og konferanser med faglige bidrag.
- Integre instituttets forskning i masteroppgaver.
- Videreutvikle Centre for Evidence-based Public Health (A Joanna Briggs Institute affiliated group for systematiske kunnskapsoppsummeringer).
- Bruke tilgjengelige prosjekt- eller strategiske midler til publiseringsstøtte og individuelle eller felles skriveseminarer.
- Formidle forskning og kunnskap til relevante praksisnære samfunnsaktører.
- Aktiv bruk av nettsiden til instituttet og sosiale medier.
- Opprettholde kontakten med alumni, arrangere 15-års jubileum i 2022.

Mål:

- Ansatte i vitenskapelige stillinger skal ha mulighet for faglig utvikling i tråd med instituttets strategi.
- Ansatte skal oppleve eierskap til og ansvar for undervisning, fellesoppgaver og den samlede porteføljen av forskningsprosjekter.
- Skal ha et raust og inkluderende faglig og sosialt miljø som motiverer til nærvær og faglig innsats og utvikling.

Tiltak:

- Vitenskapelige ansatte skal i størst mulig grad ha en balansert fordeling av forskning og undervisning.
- Årlig gjennomgang av bemanning av emner og administrative verv med vitenskapelige ansatte.
- Planlegge forskningstermin for faste ansatte fem år fram i tid.
- Kvalifisering og karriereutvikling skal diskuteres i medarbeidersamtaler.
- Skal ha et raust og inkluderende faglig og sosialt miljø:
  - Tilstedeværelse på kontoret prioriteres
  - Ukentlig faglunsj
  - Ansatte deltar på PhD-studenters start-, midtveis- og sluttseminar
  - Månedlige instituttmøter og to dagers instituttseminar hvert år
  - Bruke fagmidler til konferanser og fagutvikling
  - Invitere hverandre til søknadsskriving og veiledningsansvar

Instituttet – kort oppsummert

NMBU samlet et fagmiljø innen folkehelsevitenskap i en egen organisatorisk enhet 1. januar 2013. Fra 1. januar 2017 er enheten et eget Institutt for folkehelsevitenskap ved Fakultetet for Landskap og samfunn, LANDSAM. Instituttet har 7 faste ansatte i 100% stillinger og 1 eksternfinansiert professor II. Kvinneandelen er høy og andelen professorer er nærmere 50%. Pr 1. august 2019 har instituttet ansvar for 2 post doc og 7 PhD-studenter tilknyttet PhD-programmet Samfunnsplanlegging og utvikling, studieprogram for folkehelsevitenskap. Ansatte er i tillegg biveileder for 2 PhD-studenter ved andre institutt ved LANDSAM og minst 4 ved andre utdanningsinstitusjoner. Instituttet har prosjektansvar for et Norhed-prosjekt og et større forskningsprosjekt fra NFR, og er videre deltaker i NFR-prosjekter ledet av andre enheter. Instituttets ansatte har bidratt i 68 vitenskapelige artikler de tre siste årene (2016-2018), og ledet utviklingen av 2 bøker.

Folkehelsevitenskap som fag bidrar med kunnskap om hva som påvirker befolkningens helse og livskvalitet og hvordan samfunnet kan bidra til å fremme helse og forebygge sykdom i befolkningen. Instituttets faglige profil dekker både forebyggende og helsefremmende forskning av relevans for folkehelsearbeid, og mye av forskningsaktiviteten har et determinantperspektiv der det fokuserer på kontekstuelle faktorerens betydning for helse og livskvalitet. De ansatte har bakgrunn og kunnskap innen i epidemiologi, helsepsykologi, helsefremmende arbeid, miljøpsykologi, aktivitetsvitenskap, landskapsplanlegging og landbruksfag. Ansatte har kompetanse innen et vidt spekter av forskningsmetoder inkludert geografiske informasjonssystemer, analyse av data fra kvantitative design og ulike kvalitative tilnærminger, metoder for å studere menneskers aktivitet og interaksjon med fysiske omgivelser, implementering og evaluering av intervensjoner, og systematiske kunnskapsoppsummeringer. Viktige norske fagnettverk er Norsk nettverk for forskning og utdanning på helsefremming (som fagpersoner ved instituttet var med på å starte i 2010 og hvor vi i dag har nestleder), Norsk nettverk for kunnskapsoppsummeringer, og UHRs fagstrategiske enhet for helse- og sosialfagutdanninger.

Instituttet har faglig ansvar og drift av NMBUs masterprogram i folkehelsevitenskap som tilbys både på hel- og deltid. Siden oppstarten i 2007 er mer enn 250 kandidater uteksaminert. Det er god og relativt stabil søkning til studiet. I 2019 var det henholdsvis 3,8 og 4,4 førsteprioritetssøkere til 28 heltids- og 14 deltids plasser. Studie er et av få utdanninger i Norge som dekker forebyggende aspekter knyttet til miljø og omgivelser og miljøretta helsevern. På studiebarometeret skårer studiet godt på indikatoren som angir studentenes helhetsvurdering av programmet. Instituttet tilbyr også 2 emner godkjent i studieprogrammet for landskapsarkitektur og har fagansvar for 3 SEVU-emner i dyreassisterte intervensjoner.

Instituttet i Norge og i verden

Å sikre befolkningens helse er en hovedoppgave for myndighetene i Norge og på globalt nivå. Regjeringen har som mål (Folkehelsemeldingene 2018/19) at levealderen i Norge skal være blant de høyeste i verden, at befolkningen skal ha god helse og livskvalitet, at helseforskjellene skal reduseres, og å utvikle et samfunn som fremmer helse i hele befolkningen. Folkehelseloven som ble vedtatt i 2012 gjenspeiler i større grad erkjennelsen av at helse skapes der folk lever sine daglige liv. Her legges ansvaret for å ha oversikt over befolkningens helse og for et systematisk folkehelsearbeid i større grad på kommunene. Dette betyr blant annet at det forebyggende og helsefremmende arbeidet skal integreres i kommunens planarbeid. I tillegg til individuelle faktorer er derfor helsedeterminanter relatert til lokalfunnet og til hvordan overordnede myndigheter legger til rette for strukturer og velferdsordninger som fremmer helse og fordelingen av denne i befolkningen.

FN har vedtatt 17 bærekraftsmål som skal bidra til en samfunnsutvikling som ivaretar både miljø og menneskers livsgrunnlag. Et av målene er helse, men i et determinantperspektiv er det viktig å peke på at de øvrige målene er et premiss for å utvikle god helse. Samtidig er god helse et viktig premiss for å oppnå de andre bærekraftmålene og dette gjør folkehelse til et svært sentralt fagfelt.

Institutt for folkehelsevitenskap har etablert seg på NMBU i en periode hvor folkehelsearbeidet har finnet sin form i Norge gjennom lovverk og hvor ansvaret for dette lokalt er flyttet fra helsesektoren til å skulle være et tversektorielt ansvar. Det systematiske folkehelsearbeidet understreker behov for verktøy til kartlegging av helse i befolkningen og for utvikling av kunnskapsbaserte og målrettede tiltak. Denne tidsperioden har vært preget av behov for kompetanse i kommunene. Instituttet møter fortsatt en etterspørsel om å bidra til å øke denne kompetansen, og da spesielt om planlegging, tilsyn og beredskap innen miljøretta helsevern. Den 10-årige satsningen Program for folkehelsearbeid i kommunene som startet i 2017, har også aktualisert og synliggjort behovet for instituttets kompetanse. Institutt for folkehelsevitenskap deltar aktivt inn i programmet i Akershus og Østfold. Masterprogrammet vårt er også ansett for å være et ønsket vertskap for en fremtidig fordypning i smittevern.

Instituttet på LANDSAM og NMBU

Helserelatert utdanning og forskning har ingen lang tradisjon ved NMBU, men mange av NMBUs sentrale fagområder har inngående kunnskap om determinanter av betydning for menneskers helse. Institutt for folkehelsevitenskap komplementerer dette ved nettopp å sette helse som fokus og endepunkt for sin faglige virksomhet. Folkehelsevitenskap er tverrfaglig og har klare fellesinteresser med andre fagområder ved LANDSAM. Oppmerksomheten om plan og samfunnsutvikling er sammenfallende med folkehelseovens intensjoner om et systematisk folkehelsearbeid. Tverrfaglig samarbeid er et klart premiss for å lykkes. Å utløse faglige synergier på tvers av fag for å løse samfunnsutfordringer er et strategiske mål for både NMBU og LANDSAM. Institutt for folkehelsevitenskap har i dag samarbeid med andre institutter ved LANDSAM i form av veiledning av PhD- og masterstudenter og i forskningsprosjekter både i landskapsarkitektur, by- og regionplanlegging og utviklingsstudier.

NMBUs strategiske plan peker også på bærekraftsmålene som gjennomgående for sin virksomhet. I motsetning til tusenårsmålene hvor bekjempelse av fattigdom sto sentralt, retter bærekraftsmålene sin oppmerksomhet mot miljø og levekår for alle befolkningsgrupper. Det er en nær kobling mellom miljø og helse og mellom lokale og globale initiativ. Norsk folkehelsearbeid, som andre politikkområder, er influert av globale prosesser og strømninger og av internasjonal samhandling. Institutt for folkehelsevitenskap skal bidra til å posisjonere NMBU i dette arbeidet.